

11 octombrie 2018

Domnului Ștefan-Radu OPREA

Ministrul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat

Stimate domnule Ministru,

Coaliția pentru Dezvoltarea României (CDR) a analizat prin organizațiile membre proiectul de ordonanță de urgență privind **transparența în domeniul lobby-ului și al reprezentării intereselor, care se găsește în transparență decizională pe site-ul Ministerului pentru Mediul de Afaceri, până în data de 12 octombrie 2018.**

În cele ce urmează vă transmitem observațiile noastre. În același timp, vă rugăm respectuos, domnule Ministru, **să ne acordați în zilele care urmează o întâlnire**, în care să discutăm și să clarificăm aspectele pe care le ridicăm în observațiile noastre, dar și unele detalii din lege care ne sunt neclare.

Cu stimă,

Adela Jansen

Coordonator al Coaliției pentru Dezvoltarea României

**Observații și propuneri cu privire la
propunerea de ordonanță de urgență privind
transparența în domeniul lobbyului și a reprezentării intereselor**

Despre caracterul de urgență al legii

Organizațiile membre ale CDR doresc să sublinieze faptul că, față de proiectele anterioare ale legii lobbyului, acest proiect reprezintă un progres. Cu toate acestea, având în vedere că întreg documentul este o redare destul de fidelă a legislației austriece în materie, **sunt preluate atât aspectele pozitive, cât și lacunele și disfuncționalitățile acesteia.** În plus, credem că legea trebuie înțeleasă și adaptată nevoilor și contextului național. De aceea considerăm că această inițiativă **trebuie să fie dezbătută cu întreg mediul de afaceri și cu societatea civilă, dar și cu Parlamentul, Guvernul și chiar și cu administrația locală,** oportunitate îngrădită de promovarea proiectului prin ordonanță de urgență, urgență care nu este justificată de o nevoie socială. De aceea, în opinia noastră, promovarea ca proiect de lege va da posibilitatea unor dezbateri consistente, atât de necesare, pe acest proiect.

Despre organizarea unui nou Registru pe lângă Registrul comerțului

Proiectul de lege propune un nou Registru pe lângă Registrul comerțului, ori propunerea CDR este de **menținere și dezvoltare a RUTI** (www.ruti.gov.ro), care a ajuns deja la o anumită maturitate, având peste 170 de entități înscrise. RUTI se află în prezent sub administrarea SGG. Chiar dacă se ia decizia înlocuirii SGG cu o altă autoritate care să administreze RUTI, credem că Oficiul Registrului Comerțului nu este instituția potrivită să gestioneze un registru de transparență, întrucât atribuțiile acestuia se concentrează doar pe activitate și fapte de comerț.

De asemenea, CDR consideră că este extrem de importantă evitarea birocratizării excesive și de aceea subliniază importanța **înscrierii on-line**, pe propria răspundere, așa cum este astăzi în RUTI, dar și în registrul Transparenței european, sau cel din Austria sau Franța.

În plus, propunem introducerea unui **mecanism mai clar de investigare și soluționare a reclamațiilor** cu privire la activitățile de lobby, precum și la datele înscrise în Registru, întrucât este esențială o procedură transparentă, cunoscută în prealabil de către toți cei interesați, cu posibilitatea contestării ca în cazul oricărei alte decizii administrative. Mecanismul de sancționare propus prin proiectul de ordonanță, poate ușor da naștere unor abuzuri, întrucât privește erori de înscriere, cu informații care sunt interpretabile.

De asemenea, **propunem eliminarea amenzilor**, în condițiile în care va fi nevoie de o perioadă destul de lungă de înțelegere și adaptare a organizațiilor la condițiile de înregistrare, precum și a autorităților de a înțelege ce trebuie să controleze. Este nevoie de o înțelegere clară și comună a prevederilor de către toate părțile înainte de aplicarea oricăror sancțiuni. În schimbul amenzilor, **propunem instituirea unui sistem de sancționare prin mențiuni în registru**, suspendarea din registru, până la eliminare din registru, sistem care să aibă, de asemenea, proceduri clare de investigare și sancționare, care să permită apărarea celor în cauză. Menționăm că acesta este sistemul de sancționare care se aplică și la nivelul Registrului de Transparență European.

Considerăm ca nivelul amenzilor prevăzute în lege este inadecvat pieței din România și nejustificat complet. De altfel, nici pericolul social creat de înregistrarea greșită în registrul de lobby nu justifică aceste valori ale amenzilor. În cazul în care nu se poate renunța la amenzi, nivelul acestora ar trebui diminuat considerabil, **cel mult la o zecime** din cuantumurile propuse în proiect.

CDR consideră, de asemenea, că **registru trebuie să aibă un cod de etică unic**, la care să adere toți cei care se înscriu. Acest lucru va ajuta la crearea unui mediu adecvat, în care toată lumea joacă după aceleași reguli. Nu este suficientă aderarea entităților la orice cod de etică (care ar putea să se refere la alte activități, nu neapărat la activitatea de lobbying), este necesar ca acestea să adere la un cod de etică adecvat. RUTI are un cod de conduită care poate fi revizuit.

Un ultim aspect în privința organizării Registrului, credem că **obligativitatea înregistrării ar trebui să fie dublată de obligativitatea corelativă a reprezentanților autorității de a verifica înscrierea în Registru a entităților** înainte de accepta interacțiunea cu acestea, așa cum se întâmplă în cadrul instituțiilor europene.

Despre entitățile care se înscriu și cele care nu se înscriu

Proiectul de ordonanță prevede înscrierea unor categorii de entități, exceptând explicit sau omițând nejustificat pe altele:

- Secțiunea A

Este prevăzută doar pentru societăți de lobby, deși există și alte categorii de entități care furnizează servicii de lobby, de ex. persoane fizice autorizate.

- Secțiunea C

Este prevăzută pentru grupuri de interese, cu excepția celor care nu încadrează personal în calitate de reprezentanți ai intereselor. În această situație sunt multe grupuri de interese care se reprezintă prin organele de conducere, neavând angajați. Acestea nu ar trebui să fie exceptate. De asemenea, sindicatele și patronatele nu ar trebui exceptate decât în măsura în care îndeplinesc atribuțiile pe care le au în privința dialogului social.

Ar fi de asemenea necesară o clarificare, în sensul precizării lipsei obligației de înregistrare, a statutului societăților care fără a fi societăți de lobby sau societăți care angajează lobby-iști interni, se pot regăsi de manieră ocazională/nesistematică în situația de a fi în contact, prin reprezentanții legali ai societății sau salariați experți, cu reprezentanți publici.

Despre lobby și reprezentarea intereselor

Proiectul face distincție între lobby și reprezentarea intereselor, deși cei doi termeni sunt sinonimi. În opinia noastră terminologia ar trebui unificată și utilizat doar unul dintre termeni, de preferință „reprezentarea intereselor”, care este utilizat în cadrul instituțiilor europene și la nivelul Registrului de Transparență European.

Despre informațiile care se furnizează în Registru

Secțiunea A (art. 9)

- **Numele și data nașterii lobbyiștilor.** Colectarea datelor de naștere este o informație interzisă prin GDPR. Este suficientă înregistrarea numelor reprezentanților entităților care se înscriu. În orice caz există o neclaritate în privința încadrării persoanelor angajate ca „lobbyist intern”, nefiind clar ce înseamnă pondere semnificativă din activitate. Ar fi utile criterii obiective de încadrare în categoria de „lobby-ist intern” (de exemplu procentaj din activitate, număr de întâlniri cu reprezentanți publici per perioada de timp) astfel încât să se elimine riscurile de interpretare și posibilitatea de neîndeplinire involuntară a obligațiilor corelate statutului respectiv.
- **Cifra de afaceri a ‘societăților de lobby’ obținută din lobbying.** Furnizorii de servicii de lobby au activități complexe, care presupun multe alte tipuri de activități (consultanță de specialitate, relații publice, evenimente etc). Calcularea veniturilor din lobby este un proces laborios și interpretabil, de aceea declararea acestora trebuie să fie făcută pe propria răspundere și în tranșe valorice (ex. între 10.000 – 50.000 euro), așa cum se prevede și în Registrul de Transparență European.

- De asemenea, este extrem de greu de înțeles și de procesat noțiunea de **“comenzi prelucrate”**, pentru că relațiile contractuale dintre furnizori și clienți sunt complexe. De exemplu, o **“comandă”** poate să includă monitorizarea unei legi, și susținerea punctelor de vedere pe toate propunerile de modificare ale ei, aflate în paralel în Parlament.
- **Ne opunem cu fermitate obligativității depunerii prevederilor contractuale (secțiunea A2).** Considerăm că orice elemente de contract ar fi depuse, se va aduce atingere, după caz, unor prevederi constituționale sau unor prevederi ale unor convenții europene la care România a aderat. În acest sens, avem în vedere, în special, prevederile art.30 alin. 5 raportat la art.135 din Constituția României și art.41 alin.2 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Din interpretarea sistematică a acestor articole reiese obligația statelor de a proteja anumite drepturi, inclusiv dreptul la secret profesional și comercial prin neobligarea agenților economici de a face publice o serie de date și informații care nu sunt de interes public. Acolo unde Constituția a dorit să existe o derogare de la acest principiu a făcut-o în mod expres. Avem în vedere dispozițiile art.30 alin.5 din Constituția României, dispoziții care prevăd posibilitatea ca prin lege să fie instituită obligația pentru mijloacele de comunicare în masă de a face publică sursa de finanțare. Este singura normă constituțională care permite ca prin lege să se impună o astfel de obligație.

Secțiunea B (art. 10)

Ca și în cazul secțiunii A

- **Numele și data nașterii lobbyștilor interni nu se justifică.**
- **Cheltuielile efectuate cu lobbying, ca și în cazul secțiunii A, ar trebui raportate în tranșe valorice. De asemenea este nevoie de promovarea prin act normativ subsecvent a unor instrucțiuni clare de calcul a acestor cheltuieli.**

Secțiunea C (art 11)

- **Cheltuielile efectuate cu lobbying/reprezentarea intereselor auditate** - propunem ca estimarea costurilor să fie făcută pe propria răspundere, fără a induce costuri suplimentare de audit entităților înregistrate, iar declararea să fie făcută în marjele propuse pentru secțiunea A.

Despre intrarea în vigoare

Ordonanța de urgență nu prevede un termen de intrare în vigoare. Considerăm că este necesar un termen rezonabil de cel puțin 90 – 180 de zile pentru organizarea Registrului și emiterea actelor normative subsecvente prevăzute de lege.